

Zofia Wartołowska, K. Zielińska

Wiślica, pow. Busko-Zdrój

Informator Archeologiczny : badania 2, 376-378

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

one w samych narożnikach lecz w odległości 20-35 cm od nich i zaopatrzone były w otwory umieszczone średnio co 95 cm jeden od drugiego. Są to ślady stempli rozpierających od wewnątrz obudowę szybu.

Na szczególną uwagę zasługują dwie liny /śred. 9 cm/, wykonane z łyka lipowego, idące pionowo w dół, odkryte w dwóch narożnikach szybu. Jedna z nich przyczepiona była do obudowy żelaznymi klamrami. Druga mogła początkowo prowadzić środkiem szybu i służyć do wyciągania urobku solnego.

Wypełnisko szybu /w części nie zniszczonej przez studnię nowożytną/ stanowiła ciemna ziemia z odpadkami drewna, drobnymi kamieniami i nielicznymi zabytkami /ułamki naczyń glinianych, toczonoego talerza drewnianego, żelazne haki do przyciągania lin z urobkiem solnym i duża ilość ostro zakończonych kołków drewnianych/. Zabytki, szczególnie ceramikę, można datować na około połowę XIII w.

Na głębokości 1 m od górnej części obudowy, dwa narożniki szybu zniszczone zostały przez wykop pod fundamenty zamku XIV-wiecznego. Zaś w fundamentach zamku kazimierzowskiego, na wysokości szybu, stwierdzono przesklepienie wzmacniające. Wskazuje to, że budowa szybu jest starsza od zamku Kazimierza Wielkiego. Prawdopodobnie szyb jest starszy również od założeń obronnych zamku z końca XIII w. Najpewniej funkcjonował on już około połowy XIII w. Potwierdza to również materiał zabytkowy z jego wypełniska.

WISLICA, pow. Busko-Zdrój

Zakład Badań Polskiego Średnio-
wiecza Uniwersytetu Warszawskiego
i Politechniki Warszawskiej

Badania prowadziła doc. dr Zofia Wartołowska z udziałem mgr inż. arch. K. Zielińskiej, dwóch studentek Architektury PW i sześciu studentów U.W. Finansował WKZ w Kielcach. Stanowiska średniowieczne i nowożytne.

Odkryto:

1. W wykopie usytuowanym w pobliżu obecnej południowej krawędzi wyspy wiślickiej - przekrój fosy, szerokości około 5 m, biegnącej z południowego-wschodu na zachód. Naniesione na plan wszystkie poznane punkty przebiegu tej fosy pozwalają zarysować zasięg fortyfikacji najstarszego grodu wiślickiego w kształcie nieregularnego owalu o osiach: NS - 140 m, WE - około 100 m. W partii północno-wschodniej znajdował się, również wydzielony przebiegiem fosy, gród wewnętrzny o osiach: NS - 60 m, WE - około 50 m.

2. Na krawędzi wyspy w partii północnej, u wylotu ul. Okopowej - prostą w planie bramę miejską. Przerwa bramna w murze miała 4 m szerokości. Odsłonięto tylko zachodnie ramię bramne, prostopadłe do muru, bowiem nad relikdami drugiego stoi dom mieszkalny.

3. W pobliżu szkoły Tysiąclecia - cały plan posadowienia fundamentów kościoła jednonawowego, z wieloboczną absydą, z ośmioma przyporami i dobudowaną zakrystią. Najprawdopodobniej był to kościół św. Marcina. Długość budowli z przyporami wynosi 19,5 m, szerokość - 9,5 m; wewnątrz długość nawy - 8 m, szerokość - 4 m. Kościół był orientowany na wschód z odchyleniem ku północy o 21°. Jak wynika z analizy planu mógł on być wzniesiony w XVI w. lub w początkach XVII w., a stanął na miejscu starszego kościoła-

ka o założeniu centralnym, którego tylko niekompletny sarys wykuty w skałce podłoża można było uchwycić. Na omentarsysku okalającym relikty kościołów wyróżniono trzy fazy użytkowania w czasie od XII do XVIII w.

4. Na terenie przyległym do dawnego budynku szkolnego - plan reliktów fundamentów kościoła św. Duoha z początków XVII w. z osteremą przyporami i dobudowaną sakrycją. Długość obiektu z przyporami wynosi 18,5 m; długość nawy - 7 m, szerokość - 6 m, długość presbiterium - 6,2 m, z tęczą - 7,2 m, szerokość - 4,5 m.

WISLICA, pow. Busko-Zdrój

patrz: BADANIA SPECJALNE
/powiaty/ Busko i Pińczów

WIZNA, pow. Łomża

patrz wczesne średniowiecze

ZBÓJNA, pow. Kolno

Museum w Łomży

Badania prowadził Tadeusz R. Żurowski przy udziale mgr Jolanty Sobiech oraz inż. mech. Romana Żurowskiego. Finansował WKZ w Białymstoku. Drugi sezon badań. Kuźnica średniowieczna.

Stanowisko leży nad uregulowanym w średniowieczu strumieniem i rozległymi bagnami i łąkami w przysiółku Dworaki-Zbójna oraz na terenie należącym do m. Nowogrodu po prawej stronie Narwi.